

9. Mudrick M. Jane Austen: Irony as Defense and Discovery. The Yale Review. 1952. Vol. 7, No. 2. P. 132–137.

Прадун Анастасія

здобувач першого рівня вищої освіти,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник: Василенко О.В.,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови

КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Англійська мова є міжнародною мовою спілкування, вона виступає мовою науки, техніки та інформаційних технологій. Фразеологізми та терміни, як невід’ємна компоненти мови, поширюються у світі саме через неї. Важливу роль у цьому процесі відіграє масова культура, зокрема фільми та музична індустрія США і Великобританії, завдяки яким англійські фразеологізми стають популярними в різних країнах [3]. Проте існує проблема еквівалентного перекладу англійських фразеологізмів іншими мовами, зокрема українською. Отже, обрана тема є актуальною і поширеною в сучасних лінгвістичних дослідженнях.

Фразеологізм – це стійке або напівстійке лексичне сполучення, яке використовується в мові як єдине ціле. Це специфічна одиниця мови, яка складається з двох або більше слів, що разом набувають особливого значення, що відрізняється від суми значень окремих компонентів. Наприклад, *there is no smoke without fire* – немає диму без вогню, *one’s heart sank into one’s boots* – душа пішла в п’яти [5].

Основні ознаки фразеологізмів:

- Семантична цілісність
- Метафоричність
- Відтворюваність у мовленні
- Роздільність
- Наявність не менше двох повнозначних слів [3].

Однією з важливих особливостей англійських фразеологізмів є вплив інших мов. Попри те, що англійська мова сьогодні використовується для міжнародного спілкування, у її фразеологічному складі зберігаються сліди різних мов і культур. Значна кількість фразеологічних одиниць походить із французької, латинської, грецької, іспанської та інших мов. Наприклад, вислів *not worth the candle* походить із французького *le jeu ne vaut pas la chandelle*, а *fifth column* з іспанського *quinta columna*, що пов’язано з подіями Громадянської війни в Іспанії 1939 року [3].

Іншою характерною рисою англійської фразеології є варіативність, що відображає її гнучкість і різноманітність. Фразеологічні одиниці можуть змінюватися за формою, структурою та значенням залежно від різних чинників.

Зокрема, фразеологізми можуть мати різні форми залежно від географічного регіону або діалекту. Наприклад, американський варіант *break a leg* має відповідник *chookas* в австралійській англійській мові [3].

Можлива також зміна синтаксичної структури або порядку слів, як у випадку *spill the beans* та *spill one's beans*. Крім того, спостерігається лексична варіативність, наприклад *to add fuel to the fire* і *to add fuel to the flames*. Значення фразеологізмів може змінюватися залежно від контексту. Наприклад, *to see eye to eye* може означати як «погоджуватися», так і «добре ладнати між собою» [3].

Фразеологізми можуть змінюватися з часом, набуваючи нових значень. Наприклад, *to go viral* спочатку означало поширення вірусу, а сьогодні вживається для позначення швидкого розповсюдження інформації в інтернеті. Фразеологізми можуть мати як стандартні, так і сленгові варіанти, що відображає взаємодію між офіційною мовою та мовленням різних соціальних груп. Наприклад, *to pull someone's leg* має сленговий варіант *to yank someone's chain* [3].

Також існують варіанти, зумовлені соціальними або регіональними особливостями. Наприклад, *to be on cloud nine* може змінюватися на *to be on cloud seven*, а *to be in the doghouse* у британському варіанті відповідає *to be in hot water* [2].

Англійська фразеологія також характеризується змішуванням стилів, використанням іронії та сарказму. Наприклад, вираз *to take the cake* може мати як позитивне, так і іронічне значення залежно від контексту [3].

Фразеологічні одиниці часто базуються на метафоричних образах, що допомагає передавати складні думки та емоції. Наприклад, *to have a skeleton in the closet* означає приховану таємницю, а *to let the cat out of the bag* – розкрити секрет [3].

Переклад фразеологізмів є актуальною темою для перекладачів, оскільки саме передача іншомовних фразеологізмів викликає значні труднощі. Фразеологія відіграє важливу роль у мові завдяки своєму семантичному багатству, образності, лаконічності та виразності. Вона широко використовується в усному мовленні, а також у художній і політичній літературі. Вибір способу перекладу залежить від особливостей фразеологічної одиниці, яку перекладач має правильно розпізнати й передати її значення, образність і емоційність.

Основні способи перекладу фразеологізмів :

1. Фразеологічний еквівалент, тобто передача фразеологізма фразеологізмом, – є найкращим способом. Він можливий тоді, коли англійська та українська мови запозичили фразеологічний зворот з інших мов (найчастіше класичних): *Strike while the iron is hot*. – Куй залізо, поки гаряче [2].

2. Переклад фразеологічним аналогом, тобто використання в українській мові фразеологічних одиниць, які мають те саме значення, але які побудовані на іншому образі. При такому перекладі слід враховувати, що український образ повинен бути нейтральним щодо національного забарвлення: *Absence makes the heart grow fonder*. – Відстань посилює почуття [2].

3. Переклад калькою, тобто спроба скопіювати англійський образ і створити свою фразеологічну одиницю. При такому способі треба пам'ятати, що образ повинен бути зрозумілим, метафоричне, переносне значення повинно виходити з прямого значення: *Little pitchers have long ears.* – У малих дітей великі вуха [2].

Якщо в перекладі є реалія, то вона повинна бути зрозумілою українському читачеві: *To carry coal to Newcastle.* – Ніхто не возить вугілля в Ньюкасл.

4. Описовий переклад – відмова від перекладу фразеологізмом: *to cut off with a shilling.* – залишити без спадщини. [2].

До фразеологічних зворотів відносяться також і крилаті вирази та посилення, що широко вживаються у різних типах мовлення тастіях мови. До їх числа відносяться і різні цитати – літературного характеру, біблієзми, висловлювання історичних осіб тощо. При їх передачі перекладач повинен керуватися традицією, що існує в українській мові, незалежно від словникового значення слів, що входять до складу виразу. Тут часто спостерігається розходження між українською та англійською мовами. Одне і те ж слово, що входить до складу різних виразів в англійській мові, може вимагати перекладу різними словами у зв'язку з усталеною в українській мові традицією [2].

Отже, переклад фразеологізмів з англійської на українську це доволі складна справа для перекладача. Не можна вважати, що ця проблема вже повністю вирішена або не є актуальною, адже в різних сферах постійно з'являються нові вирази, а вже відомі фразеологізми з часом можуть змінювати своє значення. Фразеологізми тісно пов'язані з культурою народу, тому під час перекладу важливо передати не лише зміст, а й національний колорит. Також варто пам'ятати, що одне й те саме словосполучення може бути як звичайним, так і фразеологічним – і зрозуміти це можна тільки з контексту. Знання різних типів фразеологізмів (їхньої будови, стилю та значення) допомагає перекладачу правильно передати зміст і краще зрозуміти, що є важливим для культури певного народу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. <https://dovidka.biz.ua/angliyski-frazeologizmi/>
2. <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dc30787d-c82e-4b8b-86c5-b96e2f1846fc/content>
3. <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/3927/%D0%9B%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%88%20%D0%90.%D0%92.%20%D0%9C%D0%BB%D0%B0%2001-20.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
4. <https://studfile.net/preview/5264346/page:20/>
5. https://www.miyklas.com.ua/p/ukrainska-mova/10-klas/poniattia-normi-v-suchasni-ukrayinskii-literaturnii-movi-326692/osnovni-grupi-frazeologizmiv-bagatoznachnist-sinonimiia-i-antonimiia-fra_-327174/re-498d934a-618c-42ed-8b9f-08b6c2db05d1